

PRIOPĆENJE ZA JAVNOST

u povodu objavljivanja novog broja publikacije *Croatian Economic Outlook* (br. 72, ožujak 2018.)

Potaknuti niskom stopom rasta realnog BDP-a u posljednjem tromjesečju 2017. godine, oporavkom uvoza te neizvjesnostima vezanim uz proces restrukturiranja Agrokora, istraživači Ekonomskog instituta, Zagreb u najnovijem broju publikacije *Croatian Economic Outlook* najavljuju **usporavanje pozitivne stope rasta BDP-a od 2,7 posto u ovoj te dodatno blago usporavanje rasta na 2,6 posto u 2019. godini.**

U ovoj godini struktura rasta BDP-a u velikoj će mjeri nalikovati onoj iz prethodne godine, što znači da će najveći doprinos rastu davati domaća potražnja. Od 2,7 posto predviđenog rasta, 3,6 postotnih bodova odnosit će se na domaću potražnju, dok će neto vanjska trgovina imati negativan doprinos od 0,9 postotnih bodova, zahvaljujući oporavku robnog uvoza. U sljedećoj godini, doprinos domaće potražnje ostat će nepromijenjen, ali će zbog daljnjeg ubrzanja rasta uvoza neto vanjska trgovina imati nešto veći negativan doprinos u iznosu od jednog postotnog boda.

Gotovo 2/3 rasta BDP-a u ovoj godini generirat će realna potrošnja kućanstava koja će nastaviti rasti, ponajviše zahvaljujući rastu zaposlenosti i plaća te niskoj inflaciji koja niti u ovoj godini neće imati značajan negativan učinak na realne dohotke. Uzme li se u obzir i povećanje transfera braniteljima, realna potrošnja kućanstava u ovoj godini mogla bi porasti za 3,1 posto na godišnjoj razini. Ipak, s nestajanjem efekata rasta plaća i zaposlenosti u sljedećoj godini, rast potrošnje će također usporiti, i to na 2,7 posto. Time će doprinos potrošnje kućanstava rastu BDP-a s prošlogodišnja 2 postotna boda u ovoj godini pasti na 1,7 te u 2019. na 1,5 postotnih bodova.

S obzirom na snažan rast poreznih prihoda, posebice prihoda od PDV-a, stabilizaciju javnih financija, ali djelomično i zbog uspješnijeg povlačenja sredstava iz EU fondova, državna potrošnja u ovoj godini mogla bi ubrzati rast i to na 2,2 posto. Uzme li se u obzir i najavljeno ukidanje i/ili smanjenje određenih parafiskalnih nameta kao i najava smanjenja stope PDV-a, u idućoj bi godini pad poreznih prihoda mogao utjecati na usporavanje stope rasta državne potrošnje. Ekonomski institut, Zagreb stoga očekuje rast državne potrošnje od 0,9 posto u 2019. godini.

Niska stopa rasta investicija od svega 1,7 posto u četvrtom tromjesečju prošle godine dovela je do neočekivano niske stope rasta investicija u čitavoj 2017. godini. Razlozi za usporavanje ponajprije leže u izostanku važnih reformi te nepovoljnim uvjetima poslovanja, nešto sporijoj realizaciji prethodno najavljenih investicijskih projekata te u padu investicijske aktivnosti u poduzećima opterećenim Agrokorovim procesom nagodbe i restrukturiranja. S obzirom na to da se rok nagodbe za Agrokor pomaknuo prema sredini godine, puni potencijal investicija bit će smanjen i u ovoj godini. Ipak, stopa rasta investicija u ovoj godini mogla bi biti nešto viša, 3,9 posto, jer će joj potporu dati smanjenje parafiskalnih nameta, niski troškovi financiranja te visoke profitne stope u prošloj godini koje bi barem djelomično mogle biti reinvestirane. Pod pretpostavkom implementacije Agrokorova restrukturiranja, ostvarenja najavljenih javnih investicija te ubrzanja korištenja EU fondova, očekuje se rast investicija od 4,3 posto u 2019. godini.

U nadolazećem razdoblju rast izvoza bit će potaknut snažnim turizmom i rastom potražnje najvažnijih inozemnih trgovinskih partnera. Stoga u ovoj godini očekujemo rast izvoza od 5,6 posto te daljnji rast od 5,3 posto u sljedećoj godini. Zahvaljujući oporavku raspoloživih dohodaka te velikoj uvoznj komponenti potrošnih dobara, uvoz bi mogao dodatno ubrzati, i to na 7,4 u ovoj i 7,5 posto u 2019. godini.

Premda još uvijek ne raspoložemo konsolidiranim podacima za proračun opće države u 2017., očekujemo da je proračun mogao završiti s malenim deficitom od oko 0,4 posto BDP-a. Što se proračuna za ovu godinu tiče, najavljene promjene su u fiskalnom smislu tek kozmetičke naravi. Naime, podignut je prag za ulazak u sustav PDV-a kao i najviši godišnji iznos dara u naravi, dok je kao olakšica turističkom sektoru trošak smještaja sezonskih radnika postao neoporeziva stavka. Što se rashodne strane tiče, uvode se naknade za nezaposlene branitelje i članove njihovih obitelji, a raste i minimalna braniteljska mirovina. Rast prihoda očekuje se ponajprije zbog rasta BDP-a, a zbog donekle zauzdanih rashoda koji će rasti po stopi nižoj od stope rasta BDP-a, fiskalna konsolidacija nastaviti će se u ovoj i sljedećoj godini. U ovoj godini stoga očekujemo višak od 0,2 posto u proračunu opće države, koji bi se u idućoj godini mogao povećati na 0,5 posto BDP-a. Brojni rizici poput proširenja postojećih braniteljskih prava, potencijalno nižih poreznih prihoda od poreza na dobit povezanih s krizom u Agrokoru, kao i mogućih državnih obveza iz budućih sudskih sporova vezanih uz Agrokor mogu ugroziti trenutno povoljno stanje javnih financija. Osim toga, teško je očekivati da će planirana funkcionalna integracija bolnica u ovoj godini uspjeti riješiti nakupljenih 8 milijardi kuna dugova u zdravstvu što ovaj sektor čini najvećom prijetnjom stabilnoj putanji javnih financija.

U nadolazećem razdoblju pad nezaposlenosti znatno će usporiti, ponajviše zbog smanjivanja intenziteta emigracije, pa očekujemo da bi stopa nezaposlenosti u 2018. godini mogla iznositi 10,5 posto te se dodatno smanjiti na 9,7 posto u sljedećoj godini. Nezaposlenost bi mogla biti veća ukoliko dođe do značajnijeg otpuštanja radnika uslijed restrukturiranja Agrokora kao i reforme javne uprave koja je najavljena za sljedeću godinu. Neto plaće nastaviti će rasti u ovoj godini ponajprije uslijed povećanja minimalne plaće i rasta produktivnosti rada, dok je u 2019. moguće blago povećanje plaća u javnom sektoru koje će uz umjerenu stopu inflacije održavati realni raspoloživi dohodak stabilnim.

U ovoj godini cijene hrane imat će negativan utjecaj na stopu inflacije, dok će cijene energije djelovati u suprotnom smjeru. Pridodamo li tome rast zaposlenosti i plaća te oporavak potražnje, stopa inflacije ove bi godine mogla iznositi 1,6 posto. Uslijed daljnjeg rasta BDP-a i oporavka tržišta rada, rast cijena mogao bi se ubrzati u sljedećoj godini, i to na 1,8 posto.

Robustan rast izvoza, stabilne javne financije, nedavno povišenje kreditnog rejtinga te pripreme za ulazak Hrvatske u europski tečajni mehanizam idu u korist daljnjoj aprecijaciji kune. Uz očekivanja još jedne uspješne turističke sezone držimo da bi tečaj HRK/EUR u ovoj godini mogao pasti na 7,42, a u idućoj godini na čak 7,40.

Iako snažan rast plaća, oporavak BDP-a i povoljni uvjeti financiranja idu u prilog rastu zaduživanja, državno razduživanje moglo bi prevagnuti stopu rasta kredita prema -0,3 posto u ovoj godini. Stoga tek u 2019. očekujemo rast kredita i to za svega 0,9 posto.

***

Više informacija o prognozama može se pronaći u publikaciji Ekonomskog instituta, Zagreb *Croatian Economic Outlook* br. 72 (ožujak 2018.), koja je dostupna na mrežnim stranicama Ekonomskog instituta, Zagreb.

Sažetak prognoza

	2018.	2019.
Rast realnog BDP-a (u %, na godišnjoj razini)	2,7	2,6
Rast potrošnje kućanstava (u %, na godišnjoj razini)	3,1	2,7
Saldo proračuna opće države (ESA 2010 definicija, u % BDP-a)	0,2	0,5